WAT GILLETTE ACHTERLAAT

(gezien door wie weer vertrekt)

“Een kliniek geneest de patiënten. Een zorgzame gemeenschap draagt de mensen.”

I. Wat blijft

Ik zat in de recreatiezaal, die voor de patiënten openstond voor de middagrust, de sigaret, het gesprek — en voor ons begeleiders, die wachtten om onze zieken weer mee naar huis te nemen.

Ik voelde me niet ongemakkelijk, maar ik was waakzaam: over hoe een mens kwetsbaar wordt binnen een ziekte, vaak invaliderend en zonder uitweg, een ziekte die naar niemands leeftijd kijkt.

Er waren vijf mannen en één vrouw, allemaal in een rolstoel. Ze draaiden zich naar me om en begonnen te vragen hoe oud ik was, welk werk ik deed, waar ik me mee bezighield, wat mijn roeping was; en ten slotte wilden ze weten wat ik dacht over bepaalde kwesties van politiek en religie, en over een paar publieke figuren.

Hun ogen waren uitgedoofd, de ogen van iemand die alleen nog wacht tot het licht uitgaat. En ik, dat licht, deed het juist weer aan.

Het is mijn manier om bij mensen te zijn: ze laten glimlachen. Ik ben geen acteur, en ook geen nar van de kliniek — alleen een man zoals velen, maar niet zo gewoon als brood.

Toen vroegen ze me om een verhaal. En hier moet ik eerlijk zijn tegenover de lezer: wat ik vertelde, was geen nette mop, en op geen enkele andere plek zou ik hem hebben verteld. Maar daar, in die zaal, was de toestemming om te lachen om wat het leven hun had afgenomen aan hen om te geven, aan zichzelf. En ze

vroegen me erom. Dus geef ik het weer zoals het was, want het helemaal opschonen zou hen verraden.

Laat me jullie vertellen — zei ik — over een man in een rolstoel, zonder armen en zonder benen, die op een dag reageerde op een advertentie op een datingsite.

En als iemand niet glimlacht, voegde ik eraan toe, is dat niet mijn schuld: dan betekent het alleen dat het vandaag niet zijn dag is.

Een zeer rijke vrouw, flink op leeftijd — rond de tachtig — geholpen door haar nicht van vijfenveertig, zocht een echtgenoot. Maar na alles wat het leven haar had geleerd, had ze duidelijke ideeën over het soort man dat ze wilde: een die nooit zijn handen zou opheffen, een die thuisbleef, en — laten we zeggen — een man van royale afmetingen.

Er werd op de deur geklopt. Ze vond voor zich deze man in een rolstoel, zonder armen en zonder benen, maar jong en knap, gekomen om op de advertentie te solliciteren.

Ze ondervroeg hem.

Ze wilde een man die nooit zijn handen zou opheffen: en hij had geen armen. Eerste punt in zijn voordeel.

Ze wilde hem huiselijk, rustig: en hij zat zonder benen in zijn stoel. Tweede punt in zijn voordeel.

En ten slotte zei ze dat ze hem goed geschapen wilde. En hij antwoordde, doodserieus: “Mevrouw… en waarmee denkt u dat ik op de deur heb geklopt?”

Op dat moment barstten de vijf mannen in lachen uit en konden niet meer ophouden. Maar de vrouw bleef ernstig, onbewogen. En al mijn aandacht ging naar haar.

Voor haar had ik geen tweede versie, ik had niets voorbereid. Maar ik kreeg een ingeving: ik zei haar dat ik haar, als ze wilde, het telefoonnummer van die kandidaat zou geven. Haar ogen lichtten op, ze glimlachte en zei: ja, ja.

Ik had haar een glimlach ontlokt. Ik had mijn doel bereikt. Het was alles wat er van dat moment overbleef — en het was genoeg.

Toen ik de voorziening verliet, vroeg iedereen me wanneer ik terug zou komen, en of ik nog andere verhalen had.

II. Epiloog

Mensen denken dat wat overblijft een medisch dossier is, een röntgenfoto, een therapie om thuis voort te zetten, of een telefoonnummer dat haastig op een stukje papier is gekrabbeld.

Ze vergissen zich.

Wanneer iemand een voorziening verlaat, neemt hij bijna niets mee van wat werd gebruikt om hem te genezen.

Hij neemt de mensen mee.

Hij neemt de stemmen mee.

De gewoonten.

De gangen.

De tijden.

De gezichten die wekenlang, of maandenlang, de tijd van zijn leven hebben getekend.

De geneeskunde blijft in de archieven.

De herinnering neemt een andere weg.

En over die herinnering wil ik spreken.

III. Pagina van de auteur

Dit werk is niet in opdracht gemaakt.

Het is niet verkocht.

Het is niet voor commerciële doeleinden gemaakt.

Het is geschreven om te getuigen van de waarde van revalidatie, van menselijke waardigheid en van de relatie tussen mensen.

De enige gevraagde vergoeding is één symbolische dollar — niet als betaling voor het werk, maar als getuigenis van een gedeelde inzet voor een cultuur van zorg, hoop en verantwoordelijkheid.

Ferdinando